

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 18

91. ÅRGANG

29. SEPTEMBER

1979

MENNESKET I FARE!

Kjære Mamma!

Faktisk føler jeg trang til å skrive til deg. Stillet overfor det skrekkelige som vi to har opplevd sammen, betyr ord så lite. Svært ofte forstår jeg det først, når jeg ser inn i øynene til min alleryngste. Barna vet ennå ikke om hemmeligheten mellom deg og meg. Men en dag vil jeg fortelle dem om den.

Da du ennå bodde i vårt gamle hus og bombene haglet ned omkring det hver eneste natt, døde dine fem barn. Da det sjette var på vei, skrev du det for de fleste helt ubegripelige brev til din nærmeste familie, hvor det sto: «Legene har i dag åpnet mitt underliv. Slik som tilstanden er, kunne de bare redde enten meg eller barnet. Derfor er jeg i dag gått til sognepresten for å motta dødssakramentet. Fem av mine barn er døde; det sjette *skal leve!*»

Kjære mamma, slik var det altså. Og du takket også nei til narkosen for at jeg ikke skulle ta skade. Du hadde i forveien sagt fra til legene, at barnet skulle *under alle omstendigheter reddes!* Men underet skjedde. Et helt legeteam anstrengte seg og tok hånd om både deg og meg og lot oss leve.

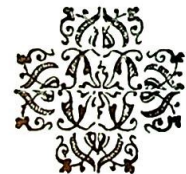
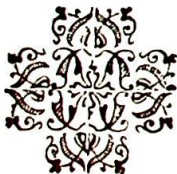
Kjære mamma; onkel T. har fått et foto fra en professor, som han kjenner i USA. Det viser de knuste lemmer til en baby. Takk fordi du sparte meg for så forferdelige lidelser. Man opprøres over filmen Holocaust. Og med god rett! Man diskuterer om mordanklagene skal foreldes eller ei, på samme tid som man over hele verden myrder millioner av barn. Barn, mamma . . .

Mamma, hva er det, som er i veien med oss mennesker? Er det ikke slik, det står i Den Hellige Skrift: «Hva dere har gjort mot en av disse mine minste, det har dere gjort mot meg?»

Kunne jeg kanskje skrive annet på bildet her enn:

«De har gjennomboret mine hender og føtter, og de har tellet alle mine knokler.» Mamma! Vi, som har fått lov til å leve, vi sier deg takk.

Kjærlig hilsen, din . . .

Svangerskabsafbrydelse og samvittighed

Af Hans L. Martensen

Diskussion på forkert grundlag

Nærmest ironisk har vor Nordiske Bispekonference kun én gang været omtalt i det danske fjernsyn — og da med en forkert meddelelse om, at konferencen havde tilladt katolikker at medvirke ved abort.

På grund af denne fejllaktige oplysning er der blandt danske katolikker opstået en diskussion, som fra begyndelsen er baseret på misforståelser, og det har senere været svært at rydde disse misforståelser af vejen.

Et lyspunkt i misforståelserne

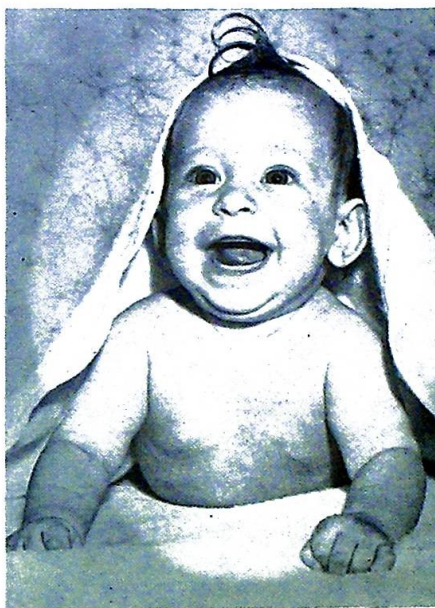
Midt i alle misforståelser har der dog været ét lyspunkt: De katolikker, som har taget til orde i denne sag, har været enige om dette hovedanliggende: *at abort er drab på et levende menneskeligt væsen, og den katolske kirke må se det som sit ansvar, så entydigt og klart som muligt at tage afstand fra en sådan handling. Alt, hvad der kunne tilsløre kirkens klare holdning i dette spørgsmål, eller gøre den tvetydig i folks øjne, må undgås.* Denne enstemmighed er glædelig. Den svarer til, hvad de nordiske biskopper har skrevet i deres hyrdebrev om «Svangerskabsafbrydelse og kristent ansvar» (1971). Det er en støtte for os biskopper at mærke, at katolikkens samvittighed reagerer så fintfølede og vågent i et spørgsmål, som berører vårt samfund så dybt. Ikke uden grund har den store nutidige moralteolog Bernhard Haering skrevet, at den vidt udbredte abortpraksis er den største af alle skampletter på vor rige, vestlige civilisation.

Tre misforståelser

På trods af denne glædelige og grundlæggende enighed er der opstået tre misforståelser. Den første er baseret på den opfattelse, at Bispekonferencen har lavet et nyt dokument eller fælleserklæring om abort. Dette er ikke tilfældet. Konferencen har blot taget stilling til et bestemt spørgsmål, der blev den forlagt, og har nedfældet sin stillingtagen i

et protokollat. Jeg vender tilbage hertil.

Den anden misforståelse er baseret på den opfattelse, at Bispekonferencen har tilladt medvirken til abort. Bispekonferencen har i virkeligheden ikke tilladt noget som helst. Der er stor forskel på

at tillade noget, og sige at den enkelte i bestemte situationer er nødt til selv at træffe en sidste og uigenkaldelig beslutning ud fra sin egen «velinformerede samvittighed».

Den tredje misforståelse er opstået ved, at man ikke skelner mellem «direkte» og «indirekte medvirken». Denne skelnen har været klassisk i katolsk moralteologi siden middelalderen og er uundværlig også i dag. Uden en sådan skelnen måtte man emigrere fra denne verden. Ingen kan leve uden i det mindste indirekte at komme i berøring med denne verdens onde forviklinger.

I det følgende vil jeg forsøge lidt nærmere at imødegå de nævnte tre misforståelser.

Et protokollat, — ikke hyrdebrev

Sagens oprindelige sammenhæng var denne. En af vore nordiske biskopper
(Forts. side 10)

Når barn er uønsket

Den 86 år gamle Louise Weiss er det eldste medlem av Europa Parlamentet. Hun hadde meget interessante ting å berette om befolkningsproblemet, da hun talte i Strasbourg.

«På den måten, det er nå, vil det snart ikke være flere europeere. Meget snart!! — Så hvorfor i all verden skal vi i det hele tatt holde denne generalforsamling? Statistikken omkring dette forhold viser, at der er meget sterke grunner til å være redd; alene den måten det hele legges an på, og den virkelighet som statistikken avslører.»

En hindring

«Når ekspertene forteller meg, at tyske kvinner føder bare 1,4 og franske kvinner 1,8 av de 2,8 barn, som sies å være et minimumsgrunnlag, tenker jeg på tusener av småbarn i småstykker, og så forestiller jeg meg, hvilken smerte, der ligger bak vår sivilisasjons lange kvalfulle statistiske døds-kamp.»

Mdm Weiss fortsatte: «Det er ikke oppfordring til europeiske kvinner med oppmuntring til graviditet, som kommer til å endre deres innstilling. Deres innstilling peker i retning av, at barn er en byrde, en risiko, ja en ulykke, men aldri en investering i livet! . . .»

— «Jeg appellerer til et instinkt trukket frem fra den menneskelige histories største dybder! Hvorfor ble fruktsommelige kvinner velsignet av de gamle i stammen? Når barnet var gammelt nok, var det med i familiens arbeidsfellesskap, for dernest å ta seg av sine foreldre og slektninger, og så til sist å få del i familiearven.»

Mdm. Weiss sa videre:

«I dag blir et barn født. Først og fremst undrer foreldrene seg urolig,
(Forts. s. 15)

REDAKSJONELT:

«... kjære mamma, hva er det, som er i veien med oss mennesker?»
La oss bare gjenta det en gang til, det som står et annet sted i bladet. Og tenke over det. Hva er det, som er i veien med oss? Når det er slik, at vi spør på den måten, så er det kanskje forat vi har nådd bunnen; helt, totalt og definitivt. For det er kanskje en pekefinger i den retningen, at vi blir nødt til å vurdere ennå et spørsmål i tilknytning her. Nemlig, hva er så et menneske, og hvor er mennesket blitt av?

Det er sikkert mange, der kan nikke samtykkende til en definisjon i retning av, at ved et menneske forstår vi en levende skapning, som er i stand til på samme tid å skape en hel verden og derpå å destruere den. Det er røtt; men slik er det vel, når jeg ser på meg selv og mine egne omgivelser. Men det verste ved det hele er, at jeg ikke er i stand til å røre en finger for å endre en slik kjensgjerning. Og det er vel det, som er det mest nedslående. Hvis man så bare kunne si det på den måten, at mennesket er det eneste biologiske vesen, som er i stand til å skape, såvidt oss bekjent da. Men vi kan jo ikke det. For vi er kommet i den situasjon, hvor det viser seg at vi handler den rake motsatte veien og ikke bygger eller skaper, men ødelegger.

Men ikke nok med det, vi river vårt liv midt over og tar andre med inn i mørket, hvor vi enn ikke i dødsangsten tør klamre oss til hverandre, fordi vi ikke er i stand til å identifisere oss som mennesker. Kunne man bare peke på noe i retning av, at mennesket skal fruktbargjøre jorden og skape ørken om til paradiset, så hadde man i det minste et mål å peke på. Så hadde man kanskje håpet om, at mennesket hadde en retning å styre etter og en sjel, som kunne sette kraft bak dette målet.

For det er vel nettopp dette mennesket av i dag har mistet og mistet med vilje, og det er derfor meget god grunn til å råpe ut til hele verden: mennesket er i fare! — mennesket har solgt seg selv!

Og hvorfor? Jo, fordi mennesket ikke lenger har noen identitet som menneske! Se på meg. Hver eneste dag i året dreier det seg om for meg å forsøke å overleve. Hver eneste dag av årets 365 dager piskes jeg hele tiden til å oppnå fordeler og dekke meg inn. Aldri ta ansvar, men komme med forklaringer, bare heng på!

Jeg er identitetsløs, jeg som alle mine medmennesker, som heller ikke har noen identitet å henge seg opp på. For vi gidder ikke være mennesker lenger, det er nemlig for besværlig. Det er dette, som er det farlige. Dette, at vi bare henger på; at vi ikke tør ta ansvaret opp og si: det er meg, det er oss, for vi er mennesker, og vi vil noe med det vi sier og gjør. Vi vil gjøre godt, og vi vil gjøre det sammen. Vi vil sammen stoppe alt det, som berøver oss vår menneskelige identitet!

Det er kanskje for sent; alt for mange av oss har mistet den. Men vi har lov til en ting: å klamre oss til et lite mirakel.

Svend Aage Rasmussen

Kjære medkristne!

I stor takknemlighet henvender jeg meg til dere. Takknemlig er jeg for alle de hilsninger jeg har fått, og alle bønner som har ledsaget meg til min bispevielse og innsettelse som biskop her i Tromsø.

Ikke minst takker jeg for pengegaven som jeg ble overrakt på vegne av alle menigheter i Nord-Norge. Alt dette er jo et tegn på samhörighetsfølelse med deres nye biskop, som jeg takker dere så meget for.

En annen grunn for min henvendelse i dag til dere, er flyktningetragedien i Indo-China som vi er vitner til. Måten regimet i Vietnam behandler menneskene på resulterer i at et stort antall mennesker forlater sitt hjemland. Muligens opplever vi nå først begynnelsen av en enda større flyktningebevegelse. Ufrihet og håpløshet, og omsorgen for barnas fremtid gjør at mange bryter opp fra sine dårlige levevilkår for å finne en ny livsvei.

Dette fører til at man i usikre båter ofte under direkte livsfare, legger ut på havet. Noen svømmer over Mekong-elven og prøver å ta seg fram gjennom minelagte områder for å vinne friheten. Mange mister livet, kanskje er tallet på dem 10 000, eller til og med 100 000. De som etter mange dager eller uker når fram til land, er heller ikke på noen måte i sikkerhet.

I Malaysia, Thailand, Indonesia, Hongkong og andre asiatiske land, har man fra 1975 gitt asyl til flere hundre tusen mennesker. Dette gjorde man i håp om at de rike land ville hjelpe de fattige til å lette på denne tunge byrde.

Dette skjedde bare ikke. Landene i Sydøstasia ser seg nå ute av stand til å ta imot fortsatte flyktningestrømmer. De ser seg nødt til å tilbakevise flyktningene, eller å sende dem tilbake over grensene. Industrilandene her i vest kan ikke tilbakevise sitt ansvar. Her må det gjøres noe, fort og effektivt. Helt bortsett fra det moralske ansvar som hviler på regjeringen i Vietnam for all den elendighet som denne flyktningekatastrofe fører med seg, og som bringer så mange mennesker i elendighet, nød og død, reiser spørsmålet seg for oss: Kan vi kristne stå der som tilskuere uten å gjøre noe? Må ikke nestekjærlighetens bud rope oss til dåd og handling. Derfor appellerer jeg til dere alle og til hver enkelt: Hjelp til med at lidelsene til disse mennesker tar en snarlig slutt! Søndag den 16. september holdt vi en kollekt i våre menigheter for disse stakkars nødlidende mennesker.

+ Gerhard Goebel
biskop.

MENNESKET ER I FARE!

og da hun kom hjem fikk hun høre at også hennes sønn var blitt arrestert. Det første livstegn hun fikk fra ham var at han trengte en advokat. Amnesty International antar at Dora og Alvaro Duran blir holdt innesperret i tortursenteret, Brigada de Institutos Militares i Bogota. Militæret har ikke oppgitt noen grunn for deres arrestasjon.

Det er rapportert at Dora Patricia Duran lider av leddbetennelse, bronkitt, nyrebetennelse og at hun har sår over hele kroppen. Dette er et resultat av den torturen hun har vært utsatt for i fengslet.

Den 19 år gamle sykepleieren Dora Patricia Duran ble sammen med sin bror arrestert juni 1979 i Colombia. De ble ført til Brigada de Institutos Militares, et beryktet tortursenter i Bogota.

Dora Patricia Duran som har arbeidet for Røde Kors i Colombia ble først arrestert i mars 1978 og ble utsatt for hard tortur av de militære styrker. Hun ble anklaget for opprør av en militærdømstol og dømt til et års fengsel.

Familien hennes fikk ikke besøke henne i fengslet, fordi myndighetene ville skjule at hun var blitt torturert. Hun ble løslatt den 6. mars 1979, men ble på nytt arrestert den 15. mai og ble igjen torturert. I slutten av mai ble hun løslatt, men ble nok en gang arrestert sammen med sin mor

i juni. Hennes mor beskriver arrestasjonen av datteren som følgende: «Ved fem-tiden om morgenen hørte jeg merkelige lyder . . . huset var omringet av bevapnede menn. De sa at de lette etter Dora og Alvaro . . . Jeg omfavnet min datter . . . Jeg sa til soldatene: «Hvis dere tar henne blir jeg med henne.» De bandt oss for øynene og fornærmet oss. Vi måtte stå rett opp og ned fra klokken syv om morgenen til syv om kvelden. Vi omfavnet hverandre og gråt. Jeg forsøkte å oppmuntre henne, selv om jeg holdt på å svime av. Til slutt skilte de oss på en brutal måte . . . Jeg kunne høre hennes skrik, men jeg kunne ikke se hva de gjorde med henne fordi jeg var bundet for øynene. Jeg holdt nesten på å bli gal.»

Teresa de Duran ble senere løslatt

Amnesty International, Gruppe 10 vil be dere som leser dette å skrive til General Miguel Vega Uribe, Brigada de Institutos Militares, Carrere 7, calle 103, Usaquen, Bogota, Colombia. Skriv at dere er dypt bekymret over det dere har lest om Dora og Alvaro Duran i norske aviser. Be om at Dora Duran øyeblikkelig må få tilfredsstillende medisinsk behandling og at verken hun eller broren må utsettes for fysiske eller psykiske overgrep.

Om antisemitismens røtter

Av Roger Etchegaray

Vi vil ikke her drøye ved selve utformingen av filmen «Holocaust». Den er der, og vi må motta den som en utfordring til oss selv. Det det kommer an på i dag som i går, det er det grunnleggende problem den stiller oss overfor, nemlig antisemitismen. Og det dreier seg om å analysere denne særskilt, uten sammenblanding med andre former av rasisme eller folkemord. For dens røtter er spesielle, nemlig av religiøs natur. Riktignok går antisemitismen utvilsomt tilbake til førkristen tid, men vi må erkjenne at den er blitt forsterket i det kristne klima ved pseudoreligiøse argumenter, som antisemitismen har benyttet i sin egen hensikt.

Det annet Vatikankoncil har forstått dette og innstendig befalt ikke å lære noe «som ikke er i overensstemmelse med Evangeliets sannhet og Kristi ånd». Vi har visstnok gjort anstrengelser for å rense de katekatiske lærebøker for alle feilaktige eller uheldige uttrykk, men vi ligger ennå alt for lett under for fristelsen til å karikere jøden for å gi uttrykk for den kristne identitet, å nedverdere Det Gamle Testamente for å opphøye Det Nye, å betrakte judaismen som fryktens religion i motsetning til kristendommen som kjærlighets religion. Falske klisjeer har et hårdnakket liv, slik som beskyldningen for «gudsdrap», som blir lagt det jødiske folk til last (da dog Kristus frivillig påtok seg sin pasjon for alle menneskers synders skyld eller diaspora og omstreifingene som en guddommelig straffedom (da i virkeligheten jødernes diaspora eksisterte lenge før Kristi død).

Israels bestemmelse er i virkeligheten, som St. Paul byr oss å forstå det i sitt brev til romerne (kap. 9,

10 og 11) et mysterium, som bare Gud kjenner og som vi, de kristne, bestandig må tenke over. Vår teologi er selv formørket ved den smertelige historie det jødisk-kristelige forhold har hatt, og den er ennå langt fra å ha klarlagt hele den ånde-

lige betydning av jødernes vedvarende eksistens blant oss, av det ekte oljetre, som grenene av det ville oljetre, hedningene, er innpodet i. «Det er ikke du som bærer roten, men roten som bærer deg.»

Jøden fortjener vår oppmerksomhet, vår aktelse, ved leilighet vår broderlige kritikk, men alltid vår kjærlighet. Det er kanskje det det har vært størst mangel på og hvor den kristnes største skyld ligger. «Holocaust» skulle hjelpe oss ikke bare til å erkjenne vårt ansvar overfor det forgangne, men også for fremtiden. Skjenselsgjerningene fra igår kan dessverre opptre på nytt i morgen, særlig i en epoke, hvor vold og frykt er blitt globale. Redselsveien til Aus-

chwitz ligger alltid foran oss, den begynner med små menneskelige svikt: en spøk, noen skriblerier på en vegg, en dør som lukkes, et rykte satt i gang i tankeløshet.

«Vi, de kristne, er åndelig semitter,» har Pius XI sagt. Så lenge judaismen blir stående utenfor vår teologi, har vi spiren til antisemitisme i oss.

ANTISEMITISME I OBERAMMERGAU

Det er stadig strid om hvilke tekster pasjonspillene i Oberammergau neste år skal spilles etter. Mange mener at Daisenberger-teksten, som hittil har blitt brukt, har antisemitiske aspekter. Men innbyggerne i Oberammergau mener, at det er den tekst som uttrykker pasjonspillenes tradisjon. Ordføreren uttaler: «Vi lar oss ikke diktere av noen utenfra!» Han har imidlertid ikke tatt inntrykkene fra TV-filmen Holocaust i betraktning. Særlig ikke den voldsomme sinnsbevegelse som forekom i Oberammergau, hvor det sies at filmens scener gjorde så voldsomt inntrykk, at mange i vantro mumlet: «. . . at vi kunne la det skje!» — Mange av de yngre beboere i Oberammergau ønsker etter TV-utsendelsen ikke å ha noe å gjøre med Daisenberger-Teksten.

The Tablet

POLEN

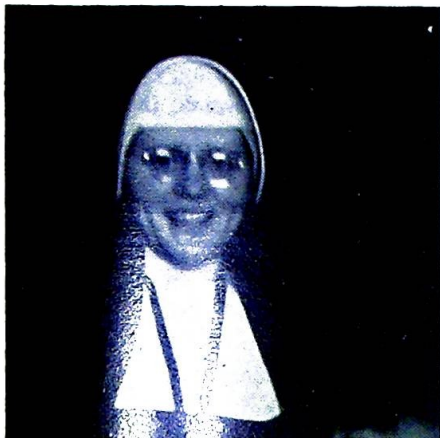
317 polske intellektuelle har sendt et brev til erkebiskopen av Prag, kardinal Frantisek Tomasek og har bedt ham og hans medbrødre gå i bresjen for forsvaret av «de som har blitt urettferdig forfulgt i Tsjekkoslovakia». Underskriverne av brevet, som ble offentliggjort den 30. august, understreker at Vaticanum II står bak dem, som har mulighet for å demonstrere mot all undertrykkelse og politisk intoleranse og tilføyer at i land som Polen og Tsjekkoslovakia er kirken den eneste moral-autoritet til hvilken man kan henvende seg angående sånne spørsmål.

The Tablet

PORTRETTEDET:

Etter 45 år!

Ved Svend Aage Rasmussen

Det begynte på Hamar! Og Hamar ble også sluttstasjonen. Et interval på 45 år ligger i mellom. Det ble 45 rike år i kirkens tjeneste, og det er sikkert med vemod, at mange nå erfarer, at sr. Sunniva, St. Karl Baromæus Søstrenes nestor nå sier takk for seg og vender tilbake til sitt hjemland Nederland.

St. Olav har hatt en samtale med sr. Sunniva, og en er helt på det rene med at her sitter man overfor en erfaren misjonær og en søster med et varmt hjerte.

45 år er en lang tid, søster!

Ja, det er det.

Hvilke forventninger hadde man, da man i 1934 satte foten på norsk jord?

Ingen! Totalt ingen.

Jeg hadde besluttet helt og holdent å stille meg til Guds disposisjon uten å vente noe. Men jeg hadde bedt om å få lov til å dra til Norge. Det er jo også en måte, Helligånden arbeider på. Når man ber, så er det jo faktisk slik, at man ikke vet *hvorfor* man gjør det, og hvordan man gjør det. Det er jo igjen Gud, som leder en.

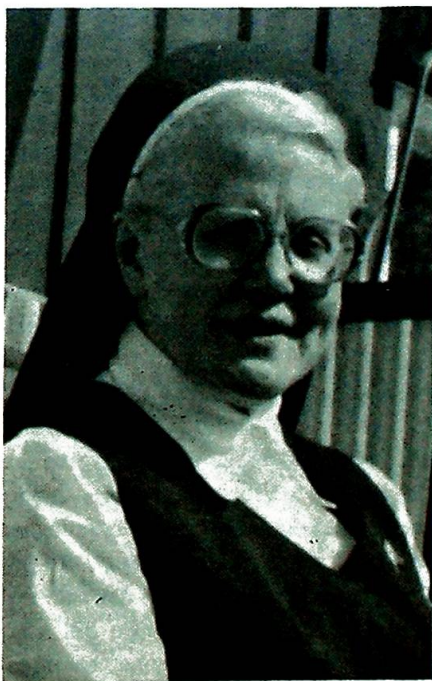
Det var jo slik, at da jeg kom her, så var det i en periode, hvor den katolske kirke i høyere grad la vekt på å misjonere. Man ville omvende folk til den sanne kirke. Slik er det jo ikke i dag, heldigvis. Men jeg ville bare være på den plass Gud ville sette meg.

Det begynte altså på Hamar?

Ja. Jeg var jo lærer, og jeg begynte med fire katolske skolebarn. Det var jo klart, at det kunne ikke gå i lengden. Barna trengte et miljø og til å være sammen med andre barn. Men jeg holdt på helt til 1943.

Det er jo klart. Men forholdene var vel så små og snevre på den tid, at nettopp et slikt miljø ikke kunne skapes?

Nettopp. Jeg hadde derfor i lengre tid tenkt på en barnehage. Menigheten, kongregasjonen og biskop Mangers var selvsagt orientert, men ute

omkring så man med skepsis på den tanke, først og fremst fordi man ikke helt var klar over, hva en barnehage egentlig innebar. I virkeligheten måtte man bokstavelig talt ut til folk, som man visste hadde barn i den aktuelle alder og spørre, om ikke dette var et tilbud nettopp til dem. Men i første omgang ble folk redde for oss.

Men det ble altså til en barnehage selv om begynnelsen var nokså beskjeden?

Det gjorde det. Det lyktes oss trass i alle vansker å få skrappt noen barn sammen. Og da folk først så, hva barna kunne gjøre, hva de for eksempel hadde med hjem av små saker, ble de mere frimodige, og barnehagen vokste.

Hvor lenge var De der i første omgang?

Jeg var der i 25 år.

De var en av initiativtakerne til den karismatiske bevegelse?

Ja, da. Det kom opprinnelig av, at en nederlandsk dame, som var pinsevenn, men ikke katolikk var kjent med en katolsk dame, som jeg kjente. Og de sendte meg en masse brosjyrer og den slag. Men det var først, da pater Arne Fjeld en dag orienterte om den karismatiske bevegelse på kontinentet og i Danmark og den internasjonale og mellomkirkelige karakter, den hadde, at jeg riktig ble oppmerksom på den, skjønt pater Fjeld faktisk understrekte, at for hans vedkommende dreiet det seg om en orientering. Men han syntes i hvert fall, at han ville gi det en sjanse. Der ser man også, hvordan Gud i realiteten arbeider med og blant mennesker.

De mente, det var Guds pekefinger til Dem?

Ja. Der var en søster, som var opp-tatt av dette, og jeg så etterhvert Guds finger, og jeg syntes, at det nettopp måtte være noe. Kirken må være mere frimodig! Vi er så inne-stengte. Vi må forsøke å arbeide mere ved hjelp av Helligåndens inspirasjon.

(forts. side 15)

Sommerstevnet på Hamar

Katolsk kultur i middelalderen, såvel som i nåtiden er frukt av en tankegang, som har sin opprinnelse i håpet om det gode og det positive i livet. Hva man så enn kan si om katolsk kultur, så er den bygd opp på optimistiske elementer. Kraften bak denne kultur må således være kvalitativ og peke hen mot en drivende faktor, som setter det hele i gang.

At den katolske kultur til enhver tid har kvalitativ karakter ble understreket i særlig grad under sommerstevnet på Hamar. Rammen kunne ikke være bedre egnet til nettopp å uttrykke begrepet katolsk kultur, enn de verdige ruiner fra middelalderens storhetstid. Skjønt været ikke var det beste, så hadde foruten mange fra den katolske menighet i Hamar og andre av byens innvånere også atskillige utenbys katolikker satt hverandre stevne for i pakt med historien og evangeliets ord i fellesskap å peke på, at kristendom er en del av hele mennesket midt i historiens virvar av tildragelser.

Det sentrale punkt i hele stevnet var den høytidelige bispemesse i ruinene av den gamle domkirke. Biskop

John Willem Gran fra Oslo i konlebrasjon med en del av de katolske prester fra bispedømmet feiret den hellige messe ledsaget av korsang av Storhamar blandede kor under ledelse av Arne Hokstad.

Biskop Gran preket over dagens tekst, og understreket det vesentlige i, at de ytre former aldri må få bli de vesentlige elementer i menneskers liv. Han sa bl.a. «— Yahve hadde, ifølge dagens første lesning, gitt Israel sine bud ved hjelp av Moses. Og disse bud skulle folket nøye overholde, det er så. Men se om det ikke snart var blitt lettere for den fromme israelitt å tvette sine hender enn å elske sin Gud, for ikke å nevne sin neste! Kanskje synes vi også, om vi skal være ærlige, at det er lettere å be borbønn og gjøre korsets tegn over maten enn å elske dem vi sitter til bords med. Kanskje er våre måltider ofte ledsaget av småtrette og ukvemsord.» Videre het det: — «Som mennesket kan ta sin egen puls bør det også av og til stille seg selv påtrengende spørsmål; bør det føle seg selv åndelig på pulsen. En hel nødvendig egenskap i denne sammen-

heng er *redelighet*. Lar vi om kvelden dagen passere langsomt revy, vil vi hurtig oppdage at problematikken i første omgang forenkler seg til to spørsmål: Hvorledes har jeg forholdt meg til Vårherre — og hvorledes til mine medmennesker?

Å forholde seg, forutsetter en holdning. En ytre holdning, er gjerne forankret i en tilsvarende indre. Derfor kan mitt spørsmål til meg selv meget hurtig komme til å bli: skjuler det seg i forholdet til menneskene omkring meg, fariseiske elementer? Er der et eneste menneske, jeg i mitt hjerte avviser og som jeg altså ikke lenger anser som min neste?» Biskopen kom ennvidere inn på forholdet til troen, idet han understreket, at vi ofte i utøvelsen av troen i praksis gjennom rosenkrans, søndagsmesse, skriftemål, osv., kunne komme til å uttrykke oss på en måte, hvor de fariseiske elementer i høy grad ble til faktiske forhold. Hvor det ytre fikk betydning på bekostning av det indre!

Faktisk var det litt av en fornemmelse for de av oss, som var med for første gang. Her lød evangeliets ord til mennesker på samme måte som for århundreer tilbake i samme omgivelser og atmosfære.

I løpet av ettermiddagen var det omvisning på domkirkeodden, og her ble de gamle murene virkelig levendegjort i nåtiden og satt inn i sin rette sammenheng ved at mennesker i flokk befolket ruinene.

Det var senere på dagen en meget stor opplevelse å følge festmøtet i museumsaulaen. Alene bygningens arkitektur og oppbygning, en virkelig forening av gammel og ny kunstopplevelse måtte gjøre inntrykk. Og programmet konsentrert omkring Thorvald Nordheims fortreffelige spill, Anne-Lise Knoff's kåseri over Hamarkroniken og Rolf Jacobsens resita-

(Forts. side 15.)

TJENESTE OG TRO

I det siste nummer av «Samfunn», organ for The Fellowship of St. Albans and St. Sergius skriver fr. Per Bjørn Halvorsen, O.P. om de teologiske samtaler omkring de kirkelige tjenester. Alene det at man i dag har kommet frem til ikke å snakke om embeder, men om tjenester turde være et helt nytt grunnlag å møtes på, hvilket Halvorsen også medgir. Uten at tale om teologiske «nyoppdagelser» må det vel nesten sies, at gjennom slike nydefinisjoner av viktige funksjoner i den kristne kirke er det gått et stort lys opp for den moderne økumeniske teologi. Man har kommet hverandre så nær inn på livet som det overhodet lar seg gjøre hvis man om ikke annet så av tradisjonsmessige grunner skal opprettholde de historiske kirkelige skranke. For studiet av tjenestene fører dypt inn i den kristne kirkes sjel. Og frater Halvorsen peker på, at for det første er tjenestene tegn på at kirkene er en del av Kristi sanne kirke, for det annet, hvilket er en følge av dette, så er tjenesten grunnet på kirkes tro. Og det er her de adskilte brødre nu kan tale samme sprog og ta hverandre under armen, idet man simpelthen må spørre hverandre, om man i virkeligheten ikke står på samme tros-basis! - Om ikke den tro man hver for seg påberoper seg kan sies å være i overensstemmelse med apostolens tro. Det er meget interessante aspekter frater Halvorsen peker på, aspekter som peker langt inn i fremtiden.

SAR

Økumenikk er nestekjærlighet

ANGLIKANSK FRANCISKANER BISPEVIET

For første gang i Englands historie siden reformasjonen er en anglikansk franciskaner blitt bispeviet. Det dreier seg om broder Michael, der i St. Paul's katedralen i London ble bispeviet av den anglikanske erkebiskop av Canterbury dr. Donald Coggan og flere medkonkretorer. Broder Michael blir biskop av St. Germans i bispedømmet Ituro.

I den anglikanske kirken finnes det flere ordner, bl.a. franciskanere og benediktinere, der i hele deres religiøse livsform ikke på noen måte skiller seg fra deres romersk katolske ordensbrødre, da de føler seg bundet av den Hellige Frans av Assisi's hhv. den Hellige Benedikts regler.

KNA

PROTESTANTISK SYNODE I ITALIA

Forholdet mellom kirke og stat var et av hovedemnene, som den første felles synode Den Valdesiske Kirke og Metodistkirken i Italia hadde på programmet. Denne synoden, som er den høyeste lovgivende myndighet for begge kirkene, bekreftet sammenslutningen av disse to kirkesamfunn. Valdeserkirken går tilbake til før-reformatorisk tid, og antallet av valdensere i nutiden overstiger ikke 40 000; likesom den italienske metodistkirke bare har ca. 10 000 medlemmer. Med hensyn til de historisk politiske forhold i Italia har de to kirkene henvendt seg til regjeringen og anmodet om å kunne utøve full religiøs frihet og alle rettigheter etter loven.

The Tablet

BØNNENS APOSTOLAT!

I oktober måned ber Kirken for at kateketerne må styrke misjonsånden hos barn, unge og voksne.

KARDINAL MARTY TIL SVERIGE

Etter innbydelse av erkebiskop Olof Sundby avla 15 representanter for franske kirkesamfunn i september besøk i Sverige. Kardinal Marty, erkebiskopen av Paris var blant dem. Og kvitterte således for den svenske kirkeleders besøk i Frankrike for et par tre år siden.

Gruppen, som både representerte katolikker, lutheranere og reformerte og andre, la især vekt på samtaler om økumeniske spørsmål.

Katolsk Kyrkotidning

ERKEBISKOP BLIR PENSJONIST

Den anglikanske erkebiskop av Canterbury, Donald Coggan, vil gå av med pensjon i begynnelsen av det nye år. Dr. Coggan ble leder av The Anglican Communion, det verdensomspennende nett av evangelisk katolske kirker på grunnlag av den anglikanske tradisjon for fire år siden, da han etterfulgte Michael Ramsey. Utnevnelsen av en ny leder for den engelske kirke ventes å finne sted på slutten av dette år.

For Fattig og Rik

KINA

DEN KINESISKE REGJERING BETALER FØRSTE OPPLAG AV KORANEN

Den kinesiske regjering har besluttet å gi muslimene i Kina anledning til å trykke Koranen på nytt og vil betale første opplag av Islams hellige bok. Moskeer er åpnet og koran-akademier er igjen blitt tillatt. Myndigheteene opplyser dessuten at det ikke lenger er forbudt å innføre bibler til Kina.

For Fattig og Rik

I en engelsk sproglig utsendelse ga Peking Radio utførlige opplysninger vedrørende en offisiell kinesisk delegasjons deltagelse i Religionenes Verdenskonferens for Fred som åpnet på Universitetet i Princeton, New Jersey den 28. august. Den åtte-mann store delegasjon fra Den Kinesiske Folkerepublikk var sammensatt av representanter for kristne, buddhister og muhammedanere.

The Tablet

Svangerskabsafbrydelse og samvittighed

(Forts. fra s. 3)

havde fået dette vanskelige spørgsmål forelagt: Er en narkoselæge eller -sygeplejerske forpligtet til at opgive sin stilling, hvis den uundgåeligt medfører, at vedkommende undertiden må give narkose i forbindelse med en abortoperation?

At kræve af andre at de skal opgive deres stilling, er en tung beslutning. Ved direkte medvirken til abort kan der ikke herske nogen tvivl. Intet kan retfærdiggøre direkte drab på et sagesløst menneskeligt væsen. Drejer det sig imidlertid om indirekte medvirken (der kan have mange grader: lige fra personalet der gør operationsstuen klar, taxa-chaufføren der kører operationslægen til hospitalet, personalet på de fabrikker der fremstiller de særlige operationsinstrumenter til abort, o.s.v.) — var det Bispekonferencens skøn, at det næppe er muligt at sætte entydige grænser for kategorier af «indirekte medvirkende», som forpligtede til at opgive deres stilling. Ligeledes var det Bispekonferencens skøn, at kirkens lære om abort er så klar, at den giver katolikker tilstrækkelig baggrund for at træffe en velovervejede samvittighedsafgørelse i de mange komplicerede situationer, hvor de mere eller mindre har at gøre med abortoperationer uden direkte at være ansvarlige for dem.

Samvittighed og moralsk norm

Mærkværdigvis er de fleste tilbøjelige til at mene, at en samvittighedsafgørelse er ensbetydende med en vilkårlig afgørelse af en sag, — efter den enkelte tilfældige skøn. En sådan opfattelse ligger langt fra den katolske forståelse af, hvad «samvittighed» er. Det gælder her om at prøve at forstå samvittighedens værdighed og dens uundværlige funktion.

Når det siges, at en afgørelse må træffes ud fra den enkeltes «velinformede samvittighed» — så er det indlysende, at herved er ikke sagt, at den og den bestemte handling er «tilladt» eller overladt til den enkeltes subjektive skøn.

En ting står klart. Normen, Guds lov, siger, at menneskets liv skal respekteres helt fra undfangelsen, og svangerskabsafbrydelse er drab på et menneskeligt væsen. Dette står fast. Det er også klart og tydeligt sagt i de nordiske biskoppers hyrdebrev om «Svangerskabsafbrydelse og kristent ansvar».

Det er ligeledes uden omsvøb fastholdt i vort så misforståede protokollat.

I nogle tilfælde er forholdet mellem lov og samvittighed enkelt og entydigt. Som eksempel kan nævnes: En soldat udkommanderes til at skyde uskyldige gidsler; hans situation er éntydig; han er forpligtet til snarere at lade sig skyde end til at parere ordre. Når han kender Guds lov, kan der i hans samvittighed ikke være tvivl om, hvordan han bør handle.

I andre tilfælde kan den i sig éntydige norm være vanskelig at anvende. Et kristent menneske føler sig forpligtet til at handle anderledes end et andet. Som eksempel kan nævnes: Det 2. Vatikan-koncil fordømte anvendelsen af atom-bomben og lignende masse-ødelæggende våben. Er det under disse omstændigheder tilladt en katolik at gøre tjeneste som pilot i luftvåbnet? Har den katolske pilot — hvis der udbryder krig — lov at udløse atom- eller brintbomben over en «fjendtlig» storby? Hvad er meningen med en militærtjeneste i fredstid, hvis vedkommende nægter at parere ordre i det afgørende øjeblik?

Kirken har altid fordømt uretfærdig krig. Men er det muligt, at begge de kæmpende parter er «retfærdige»? Hvis en katolik nu mener at måtte nægte? Kirken har ikke befalet nogen at nægte, men den har heller ikke fordømt nogen. Normen er klar, men samvittighedens afgørelse er svær at træffe.

Samvittighedens enestående værdighed og ansvar over for Gud består i, at den efter bedste indsigt selv må tage sidste afgørelse — naturligvis vejledet af Guds lov, af kirkens trosholdning og af forstandige menneskers råd. Ved selve samvittighedsafgørelsen omsættes indsigt til handling: enhver står med et ansvar over for Gud, som ingen anden kan overtage.

Naturligvis kan man i spørgsmålet om «abort» ikke som i spørgsmålet om «atomkrig» tale om et retfærdigt eller uretfærdigt indgreb. Det ufødte foster er altid sagesløst, og det er altid uretfærdigt at dræbe det. Den virkelig vanskelige samvittighedsafgørelse træffes derfor under omstændigheder, hvor en person ikke direkte foretager abortindgrebet, men indirekte lader sig implicere.

Direkte og indirekte medvirken

At skelne mellem direkte og indirekte medvirken til synd kan synes spidsfindigt. Dog kan man ikke feje spørgsmålet af bordet ved at sige, at der findes en nem løsning. Indirekte impliceres vi alle i uretfærdigheder, som klæber

ved penge, ved storpolitik, ved interessegrupper brug af spegede magtmidler.

Hvad selve abort-problematikken angår, kender vore katolske hospitaler og gynækologiske afdelinger problematikken til overflod. På alle vore katolske hospitaler i Norden har lægerne skrevet under på ikke at ville foretage abort. Hvis en indlagt patient derfor gør krav på abort, vil hun blive ført til et andet hospital og dér få foretaget indgrebet. Undertiden bliver hun derefter bragt tilbage til det katolske hospital. Dette er også et eksempel på indirekte medvirken. Vore katolske hospitalssøstre, og alle kristent tænkende mennesker, lider derunder. Men ville det være bedre med ét slag at nedlægge alle vore katolske gynækologiske afdelinger i Norden?

Facit i omtalte tilfælde

Hvis en narkoselæge eller narkose-sygeplejerske derfor står over for det svære valg at skulle opgive sin stilling på grund af uundgåelige enkelte aborttilfælde, da kender samvittigheden normen: abort er drab på et menneskeligt væsen. Nogle vil så føle sig forpligtet til at opgive deres stilling, koste hvad det vil, både dem personligt og hospitalet i øvrigt. Andre vil mene, at det er rigtigere at beholde deres stilling. Under alle omstændigheder må der tages hensyn til en mængde konkrete detaljer — detaljer som en katolik vil drøfte både med overordnede på hospitalet og med sin personlige skriftefader eller sjælesørger. I katolske lande (f.eks. Italien) kan det ske at narkoselæger eller -sygeplejersker kan øve offentlig pression ved strejke eller ved at nedlægge deres stillinger. Det er klart, at sådanne strejker og arbejdsnedlæggelser også vil ramme mange patienter, der lider af svære sygdomme og som ikke opholder sig på hospitalet for at få foretaget en abort. Atter her må siges: En sidste afgørelse af, hvilken handling den enkelte anser for den rigtigste, må træffes af samvittigheden.

Derfor, endnu en gang: Samvittighedens ansvar betyder hverken at loven er uklar, eller at afgørelser overlades til et tilfældigt skøn. Anvendelsen af Guds lov kan være vanskelig i en verden, hvor forholdene er så spegede og så på forhånd ødelagte af synd og uretfærdighed. Da Peter var i tvivl, om han skulle betale skat til den uretfærdige romerske besættelsesmagt, sendte Jesus ham ud for at fange en fisk. Der lå en mønt i fiskens mund. «Så betal du den», sagde Jesus. Selv Jesus kunne ikke give entydige regler, som kunne anvendes i enhver situation.

Hjelp fra Halden til Sri Lanka

Birgittaforeningen har sendt 15 000 kroner og fortsetter hjelpeaksjonen

Gjennom en dame fra Sri Lanka som er gift og bosatt i Halden, fattet Birgittaforeningen interesse for å yte hjelp til byen Welihena. Denne innfødte damen kunne fortelle om nøden som hersker der nede og som er ufattelig for oss i velstandslandet Norge. Hjelpearbeidet er blitt inndelt i to prosjekter.

Det første prosjekt gjaldt en fornyelse av menighetens senter. Menigheten i Welihena trenger absolutt et menighetssenter for utdannelse både av eldre og yngre som ikke har fått noen utdannelse tilføre unge kvinner huslige kunnskaper som å koke, veve og gi dem opplæring i elementært helse- og barnestell. Det må også iverksettes små arbeidssteder for de arbeidsløse.

Håndarbeidsbasar

Birgittaforeningen satte i gang med en håndarbeidsbasar som byens borgere flittig støttet ved loddkjøp. Det kom inn et beløp på 15 000 kroner som Birgittaforeningen sendte til Welihena. Av dette beløp ble 2 000 kroner øremerket som hjelp til enker med barn. Disse mødrene må tigge for den daglige maten, for det finnes ikke betalt arbeid å få. I barneåret ønsket Birgittaforeningen å yte en spesiell hjelp til disse mødrene for å bidra til at barna kunne få bedre oppvekstvilkår.

Men Birgittaforeningen nøyer seg ikke med det. De går også inn for et annet prosjekt som gjelder bygging av toaletter for de fattige. For i Welihena er det over 100 hus uten skikkelig toalett. Ved hjelp av ungdommer kan det bygges toaletter til en pris av ca. kr. 100,— pr. stk. Noen av Birgittaforeningens medlemmer syr

gardiner for et haldenfirma, og inntektene av dette skal gå til løning av dette prosjekt.

Norad kommer også inn

Birgittaforeningen har søkt Norad om økonomisk støtte, og Norad skriver at prosjektet er støtteverdig. Foreningen må imidlertid komme tilbake med en mer utførlig søknad, og nå håper medlemmene av Birgittaforeningen at Norad skal komme med for å bygge opp et slikt arbeidssenter i Welihena.

Den innfødte damen fra Sri Lanka, som nå bor i Halden, skal snart reise til Sri Lanka og også hun vil påse at pengene blir brukt etter hensikten.

Tistaposten

TESTAMENTERING AV MENNESKELIGE ORGANER AV NESTEKJÆRLIGHET

Biskop Georg Moser, Rottenburg-Stuttgart oppfordrer ungdommen til å anskaffe seg et organ-donor-kort. (Har nylig blitt innført i Forbundsrepublikken). Av nestekjærlighet bør man gi tillatelse til transplantasjon av sine organer etter døden. Biskopen uttalte imidlertid i en samtale med Südwestdeutsche Rundfunk, at han var betenkelig overfor tanken å legalisere en almen lovbestemt donorvirksomhet uten donorens uttrykkelige tillatelse i levende live. Av etiske grunner er det nødvendig å respektere den menneskelige verdighet i livet såvel som i døden.

The Tablet

PREST BLIR SKUESPILLER

Pater Bernard Gardner, SJ, som er studentprest ved Universitetet i Manchester og leder av en kirkespillgruppe der, skal spille Thomas Becket i T. S. Ellits berømte skuespill, «Murder in The Cathedral». — Pater Bernard sier bl.a.: «Det skal bli veldig interessant. Dette skuespillet ble ikke unnfanget av Elliot som en sceneforestilling med profesjo-

nelele skuespillere! «Gardner har vært prest i Guyana i ti år og har skrevet flere skuespill der. Han er magister i dramaturgi ved Universitetet i Los Angeles. — Han fortsetter: «Vi prøver ikke noe nytt. Kirken har alltid vært beskytter av kunsten. Det religiøse drama burde holdes levende.»

Universe

OFFENTLIGGJØRES VATIKANETS REGNSKAPER?

Det italienske blad L'Espresso antyder, at paven har anmodet de ansvarlige for Vatikanets finansforhold om innen utgangen av året å utarbeide et detaljert regnskap til offentliggjørelse. Det har tidligere vært tiltak på vei mot en offentliggjørelse av Vatikanets inntekster og utgifter, men det har ved henvendelse til noen av kardinalkollegiets medlemmer bare forekommet en meget løs oversikt som synes å skulle balansere med et omtrentlig beløp på 5 mill. pund sterling. L'Espresso mener, at Vatikanets finansforhold er så innviklet et område, at noen av de mest vesentlige konti, som for eksempel hvilke tilførsler de forskjellige ordenssamfunn har, ikke kommer til å figurere på regnskapet. Vatikanet begynte allerede i 1969 en reform av sitt finansvesen, særlig med hensyn til sine investeringer. Idet man i høyere grad har konsentrert sine fondskjøp i utlandet på bekostning av det italienske aksje- og obligasjonsmarked, likesom man har begrenset antallet av interesseområder, i hvilke man ønsker å utøve kontroll.

The Tablet

SJELDNE HÅNDSKRIFTER

Fra privat side har det blitt skjenket 236 000 DM til Universitetet i Bremen. Disse penger tenkes anvendt til restaurering av meget verdifulle håndskrifter fra sen middelalder, som befinner seg i 1400 talls humanisten Melchior Goldast von Maiminsfelds bibliotek, som universitetet har overtatt. Det omfatter ca. 1200 bind. Videre har Instituttet for Middelalderhistorie ved universitetet i Augsburg fra samme donator fått 50 000 DM, som tenkes anvendt til utforskningen av de tidlige middelalderlige bobsbøker. Bobsbøkene er et meget interessant område innenfor den middelalderlige moralteologi. Det dreier seg her om en slags «botstariffer»! Prestene kunne ved hjelp av dem fastlegge, hvilken bot, som kunne passe etter skriftemålet, alt etter hvilken økonomisk/sosial stilling skriftebarnet befant seg i.

KNA

GUDSTJENESTER I HELGENE		Dialog messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: sønd.: (eng)	19.00 9.30 19.00	— 11.00 —
Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44			
<i>St. Hallvard kirke, Frans'skanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83</i>		8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neubergetgaten 15, tlf. 55 07 71</i>		9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21</i>		9.00	—
<i>Grejsen kapell, Glads vei 23, tlf. 21 23 55</i>		9.00	11.00
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>			10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i>	lörd.: sønd.:	18.30 8.00	— 11.00
Tyholmen, tlf. 22 209			
BERGEN: <i>St. Pauls kirke,</i>	lörd.: sønd.:	19.00 —	— 11.00
Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10			
<i>Vår Frue Kirke, Helleveien</i>	sønd.:	9.30	—
<i>Florida kapell, Nygaardsgt. 124</i>		19.00	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i>	lörd.: sønd.:	18.00 8.30	— 10.30
Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19			
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i>		9.00	11.00
Kongensgt. 9, tlf. 11 438			
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i>		9.00	10.45
Kr'st'ian V's pl. 1, tlf. 81 168			
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i>	lörd.: sønd.:	18.00 —	— 11.00
Torvgt. 113, tlf. 23 751			
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i>			11.00
Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i>		9.00	11.00
Vesterngt. 5, tlf. 22 381			
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i>	lörd.: sønd.:	18.00 —	— 11.00
Kirkegt. 3, tlf. 24 225			
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken,</i>	lörd.: sønd.:	18.00 —	— 10.00
We'demannsgate 3 A, tlf. 52 550			
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i>		9.30	11.15
Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85			
MOSS: <i>St. Mikael's kapell,</i>		—	17.00
Ryggeveien 24, tlf. 51 038			
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i>		8.30	11.00
Sverresgt. 26, tlf. 50 793			
STABEKK: <i>Maria kirke,</i>		8.30 19.00	10.45 —
Nyveien 17, tlf. 53 77 35			
<i>Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69</i>		9.30	10.30
STAVANGER: <i>St. Svitluns kirke,</i>	lörd.: sønd.:	17.00 — 8.30 9.30	— — 11.00 —
Dronningens gt. 8, tlf. 25 534			
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i>			11.00
Sandefordsgt. 1, tlf. 11 949			
VOSS: <i>St. Olavs kapell</i>		Efter avtale	
Finne, tlf. 12 510			
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i>		8.45 19.00	11.00 —
Prinsensgt. 2a			
B'skopen og prestegården, tlf. 21 214			
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>		6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i>			11.00
Fl'ntegt. 5, tlf. 72 779			
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i>			11.00
<i>St. Eystens sykehjem, Jernbanegt. 29</i>			
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i>			11.00
Parkveien 23, tlf. 51 467			
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i>	lörd.: sønd.:	17.00 8.30	— 11.00
Nørvesund, tlf. 37 558			
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Storgt. 94, Sogneprestens tlf. 84 277</i>	lörd.: sønd.:	18.00 —	— 11.00
<i>St. Elisabethsøstrene, Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487</i>	sønd.:	8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i>		8.15	10.30
Hernesveien 22, tlf. 21 783			
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i>		19.00	11.00
Salsgt. 52, tlf. 11 447			
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i>	lörd.: sønd.:	15.00 —	— 10.30
Skolegt. 4, tlf. 61 501			
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken,</i>			18.30
Håreksgt. 82			
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke,</i>		Efter avtale	
Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072			

ARBEIDETS VERDIGHET

«Det menneskelige arbeides problem i dag, — bare i dag (!?) kan i siste instans føres tilbake ikke til teknikken eller økonomien, spesialistene må meget unnskyld meg. Men til en enda grunnleggende norm:

Arbeidets verdighet!

Altså menneskets verdighet!

Økonomi og teknikk og dessuten mange andre spesialer og disipliner får sin motivering ut i fra denne fundamentale base. Hvis de ikke gjør det, utvikles de uten hensyn til det menneskelige arbeides verdighet. De går vill, skader og truer mennesket. Denne base er i sin grunnvold humanistisk. Jeg tillater meg derfor å si:

— Denne grunnleggende norm, arbeidets verdighet som mål for kristen verdighet, er kristen!

Vi finner den i sin høyeste intensitet i Kristus.»

Johannes Paul II.

9. juli, 1979.

St.
Olav
et
blad
for
katolikker

LITURGISK KALENDER

OKTOBER

1. Terese av Jesusbarnet, jomfru. Sak. 8, 1—8. Luk. 9, 40—50.
2. De hellige verneengler. 2. Mos. 23, 20—23a. Mt. 18, 1—5. 10.
3. Ferial. Neh. 2, 1—8. Luk. 9, 57—62.
4. Frans av Assisi. Neh. 8, 1—4a. 5—6. 7b—12. Luk. 10, 1—12.
5. Ferial. Bar. 1, 15—22. Luk. 10, 13—16.
6. Ferial eller Bruno, prest eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Bar. 4, 5—12. 27—29. Luk. 10, 17—24.
7. **27. alm. søndag.** 1. Mos. 2, 18—24. Hebr. 2, 9—11. Mk. 10, 2—16 (eller 2—12). (Vår Frue av Rosenkransen feires ikke).
8. Ferial. Jon. 1, 1—2, 1. 11. Luk. 10, 25—37.
9. Ferial eller Dionysius, biskop og ledsagere, martyrer, eller Johannes Leonardi, prest. Jon. 3, 1—10. Luk. 10, 38—42.
10. Ferial. Jon. 4, 1—11. Luk. 11, 1—4.
11. Ferial. Mal. 3, 13 — 4, 2a (Hebr. 3, 3—20a). Luk. 11, 5—13.
12. Ferial. Joel 1, 13—15. 2, 1—2. Luk. 11, 15—26.
13. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Joen 3 (Hebr. 4), 12—21. Luk. 11, 27—28.
14. **28. alm. søndag.** Visd. 7, 7—11. Hebr. 4, 12—13. Mk. 10, 17—30 (eller 17—27). (Callistus I., pave og martyr feires ikke).
15. Teresa av Avila, jomfru. Rom. 1, 1—7. Luk. 11, 29—32.
16. Ferial eller Hedvig, nonne eller Margrete Marie Alacoque, jomfru. Rom. 1, 16—25. Luk. 11, 37—41.
17. Ignatius av Antiokia, biskop og martyr. Rom. 2, 1—11. Luk. 11, 42—46.
18. Lukas, evangelist. 2. Tim. 4, 9—17a. Luk. 10, 1—9.
19. Ferial eller Jean de Brébeuf og Isaak Jogues, prester, og reisefellere, martyrer eller Paulus av Korset, prest. Rom. 4, 1—8. Luk. 12, 1—7.
20. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Rom. 4, 13. 16—18. Luk. 12, 8—12.
21. **29. alm. søndag.** Jes. 53, 10—11. Hebr. 4, 14—16. Mk. 10, 35—45 (eller 42—45).
22. Ferial. Rom. 4, 20—25. Luk. 12, 13—21.
23. Ferial eller Johannes av Capestrano, prest. Rom. 5, 12. 15b. 17—19. 20b—21. Luk. 12, 35—38.
24. Ferial eller Antonius Maria Claret, biskop. Rom. 6, 12—18. Luk. 12, 39—48.
25. Ferial. Rom. 6, 19—23. Luk. 12, 49—53.
26. Ferial. Rom. 7, 18—25a. Luk. 12, 54—59.
27. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Rom. 8, 1—11. Luk. 13, 1—9.
28. **30. alm. søndag.** Jer. 31, 7—9. Hebr. 5, 1—6. Mk. 10, 46—52. (Simon og Judas, apostler feires ikke).
29. Ferial. Rom. 8, 12—17. Luk. 13, 10—17.
30. Ferial. Rom. 8, 18—25. Luk. 13, 18—21.
31. Ferial. Rom. 8, 26—30. Luk. 13, 22—30.

KINA

Skjønt det ikke er bekreftet hverken av Vatikanet eller de kinesiske myndigheter, rapporteres det at biskop Kung Pin-mei av Shanghai, som har vært fengslet i 24 år under formann Mao's regjering har blitt løslatt i slutten av juli måned. I Vatikanets årbok er biskop Kung oppført som fengslet for troens skyld. I noen av de italienske aviser har det vært gjetninger om at han er den kardinal som er holdt in pectore av paven siden mai måned.

The Tablet

BRASILLEN

Opprettelsen av et senter for forsvaret av menneskerettighetene i erkebispedømmet Sao Paulo er under aktiv overveieelse og ble diskutert på kongressen for menneskerettigheter som fant sted

i Sao Paulo den 20. august. Initiativet til avholdelsen av denne kongress kom også fra erkebispedømmet Sao Paulo.

The Tablet

ARGENTINA

Atte kvinner hvis barn er forsvunnet har skrevet til Kardinal Raul Primatesta, erkebiskop av Cordoba og bedt ham om å få myndighetene til å fortelle sannheten om de som er forsvunnet og å avstå fra fremtidig illegale arrestasjoner. De minnet kardinalen om, at regjeringen nektet å gi dem noen som helst forklaring om deres barns skjebne, idet de imidlertid tilføyde at de ikke kunne tro at de var blitt drept som politiske fanger. De understreker også at det er mange barn blant dem hvis tilhørsforhold er ukjente, noen av dem er født i fangenskap.

The Tablet

BISKOP IKKE ANERKJENT AV VATIKANET

Vatikanet har ikke anerkjent valget av mgr. Michael Fu Tieshan til ny katolsk biskop av Peking. En talsmann for Vatikanet meddeler at valget er foretatt uten forutgående konsultasjon med de pavelige myndigheter. Ifølge den kanoniske lov skal alle biskoper av den latinske ritus utnevnes av paven.

The Tablet

MODER TERESA I KOMMUNISTLANDENE

Moder Teresa fra Calcutta har begynt virksomhet også i de kommunistiske land. Moder Teresa's 143. hus, det første i et kommunistisk land er åpnet i Zagreb i nærvær av biskopen av Zagreb og den apostoliske Pro-Nuntius.

The Tablet

ACE RØYNING: Usynlige tråder, kr. 76,—.

Vi har nå 3 bøker som egner seg ypperlig for litt større barn og ungdom.

David Macauley: Katedralen bygges, kr. 58,—.

— De byggede en Pyramide, dansk, kr. 67,50.

— De byggede en by (Rom), dansk, kr. 78,—.

Ny og enda vakrere utgave av 1. trinn i den kanadiske serie for barn: Gud kaller meg, kr. 35,—.

Malcolm Muggeridge: Moder Teresa, oversatt av Agnes Varen Ugland, kr. 69,—.

Wera Sæther: Barnet, døden og dansen, kr. 45,—.

— Lovet Være Du, Søster Brød, kr. 59,—.

Pierre Jean Jouve: Gå til din sol og dø, gjendiktet av Wera Sæther, kr. 63,—.

Nr. 13 av Ortodoks Røst, kr. 12,—.

Stavropoulos: Deltakere i Guddommelig natur, kr. 25,—.

Colliander: Gresk ortodoks Tro og Livssyn, kr. 25,—.

» Børjan, kr. 73,—.

» Motiv, kr. 84,50.

Kirkemusikk:

Bach: Messe in H-Moll, 3 plater, kr. 174,—. Deutsche Schallplatten Preis.

Bach: Matthäus-Passion, 4 plater, kr. 232,—. Grand Prix du Disque.

Bach: Johannes-Passion, 3 plater, kr. 174,—. Grand Prix Du Disque.

Rossini: Petite Messe Solennelle, 2 plater, kr. 116,—.

Verdi: Requiem Mass, 2 plater, kr. 119,—.

Josquin Depréz: Missa L'Homme Armé, kr. 60,—.

W. Byrd: Messe à quatre Voix — Motets, kr. 58,—.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

Åpent kl. 9—16, lørdager 9—14.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	} Oslo
Lunden kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Olavs kirke	
Bispegården	} Arendal
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	} Trondheim
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	
St. Mikals prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Honefoss
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Tromsø
Bispegården	
St. Olavs Kirke	
Bispegården	
St. Olavs Kirke	
St. Olavs Prestegård	} Tonsberg
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

Bokanmeldelse

AGE RØNNING IGJEN

Det sprudler, så det er ved å løpe over. Humørfylte og dypt alvorlige er de usynlige tråder, som trekkes mellom disse små så aldeles veltrimmede fortellinger. Rønning er en fortellingens mester; en glimrende tegner av både person og situasjon. Dette her er kammerspill for den kresne. Det er intimfortelling på en måte, som får en til å oppdage, at verden med dens myriader av levende skapninger er annet enn tall, maskiner og statistikk. Og det nettopp på grunn av de levende skapninger finnes små mirakler i hverdagen, som gjør mennesket til det, det er.

Åge Rønning setter pris på klovneformen, fordi det er en klovn i ethvert menneske. Men klovnen tegner også alvorligere konturer hos Rønning, selvom nettopp de meget fine hentydninger får den givne situasjon til å stå i et helt skarpt relieff. Hvis man her til lands kunne tillate seg å antyde noe slikt fristes man til å si: Rønning, du hører til på kontinentet!

Når Åge Rønning peker på et sosialt miljø, som i tid kanskje ikke ligger så langt om hjørnet, så rammer han faktisk på et hardt punkt, nemlig den menneskelige resignasjon. Men også her dukker varmen og smilet frem, og runder det hele av i et fellesmenneskelig håndtrykk. Klovn eller ikke klovn. Man er selv en del av Rønnings skriverier; som leser er man den spennende medagerende, når forfatteren beveger seg fra det evige kjærlighetstema over ungdoms- og manndomsforestillinger og -lek inn i forfatterens og dikterens egen verden, hvor den barokke oppvåkning . . . nå ja, les selv. En bok for feinschmeckere!

-romeo

*Åge Rønning:
Usynlige Tråder.
Gyldendal, 1979,
143 sider.*

Katolsk Kultur er kristen kultur

UNGDOMMEN OG POPRELIGIONENE

Ungdommen blir for dårlig informert om innhold, lære, organisasjonsformer og fremfor alt rekrutterings- og reklameformer, som anvendes av de såkalte ungdomsreligioner. Dette mener i alle fall undervisningsenatoren for Bremen, Moritz Thape etter en enquete blant ungdommen i denne millionby i Den Tyske Forbundsrepublikk. Man har derfor sendt utførlig informasjonsmateriale til alle offentlige skoler og skolepsykologer, samt til alle ungdomsorganisasjoner, for å lette lærere og andre med å kunne besvare spørsmål, som ungdom stiller om disse forhold. Der pekes på, at visse av disse religioner i særlig grad legger vekt på og utnytter ungdommens følelsesmessige behov. Likesom det ofte forekommer hel eller delvis løsrivelse fra det vante miljø. Hvorfor ungdom blir materielt og følelsesmessig avhengig av de religiøse grupper. Dette vanskeliggjør ofte en tilbakevenden til normale forhold i det borgerlige samfunn.

KNA

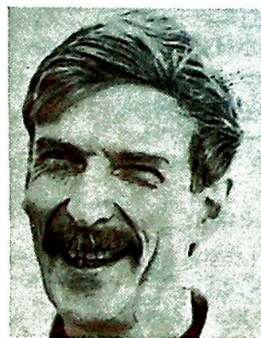
URO BLANT SYDSTATSBAPTISTENE

Det største protestantiske kirkesamfunn i USA, Sydstatsbaptistene, med 13 mill. medlemmer har i den senere tid opplevd indre uro. Dette kirkesamfunnet er kjent for konservativ bibeltroskap og aktiv misjonsiver. Men nå er det noen av medlemmene som mener at de seks teologiske seminarene som kirkesamfunnet har er i ferd med å bli liberale. På sin store årlige kongress i Houston i Texas nylig med hele 48 000 deltagere ble det vedtatt en forsterket uttalelse om Bibelens ufeilbarlighet. Det ble også valgt en ny formann Adrian Rogers fra Tennessee. Han tilhører den mere markerte konservative føyen. Rektorene ved de seks presteskolene forsvarte seg med at de har alltid hevdet at Bibelen er ufeilbarlig, men at en må ta fortolkningspørsmålene alvorlig. De mener seg urettferdig behandlet og at en ikke forstår hverandres språk.

For Fattig og Rik

St. Olav
bør finnes
i ethvert
katolsk hjem!

Åge Rønning Usynlige tråder

Åge Rønning har i sin nye bok samlet tre fortellinger, forskjellige i innhold, men med et felles tema: hvorledes små og underlige, men dagligdagse begivenheter plutselig kan endre det som virker som gitt handlingsforløp.

Innb. 76.00

GYLDENDAL NORSK FORLAG
Bokhandelen har boken

168

Når barn er uønsket . . .

(Forts. fra side 3)

utålmodig og mellomfornøyd over, hva de skal med det i det hele tatt. Dernest har de ikke noe avhengighetsforhold til barnet, når de blir gamle, for så blir de forsørget av staten, og familiearv er der ikke noe, der heter mere . . .»

Hvis vårt rovdyraktige Europa ønsker å forevige seg sjøl, må det forberede seg på en gjennomgripende moralsk forandring.» — «Det er sikkert fullkomment tenkelig å forestille seg, at når ektepar har rent hornene av seg og er falt til ro og har tilfredsstilt deres naturlige behov etter å få foten under eget bord, vil de være villige og interesserte i å formere seg og sette barn i verden for å få ytterligere appetitt på livet.» — «Der er intet, som kan avholde oss fra å skape et helt nytt familieideal født av tiltro til oss selv. Skaret ligger begravet i det menneskelige indre.»

Universe

Etter 45 år! . . .

(Forts. fra side 7)

Så slutter det altså i Hamar?

Ja, det gjør det.

Har De nå tenkt, når De forlater Norge, å trekke Dem tilbake til et kontemplativt liv?

Faktisk har jeg det.

Det er sikkert mange, som på en eller annen måte har vært i kontakt med sr. Sunniva i løpet av alle de år. Sr. Sunniva sluttet sitt arbeide på Veståsen i Oslo, og har det siste års tid bodd hos sine medsøstre på Hamar og reiser om kort tid tilbake til sitt hjemland. En ring er sluttet, en betydningsfull periode i den katolske kirkes historie i Norge er avsluttet. Og St. Olav vinker farvel med et beskjedent: ennå i mange år!

Den 18. oktober er det tyve år siden, frater Per Klingberg, O.P. avla profess i Dominikanerordenen.

Den 2. oktober fyller pater Arne Fjeld, O.P., 45 år.

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN
Glads vei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Leppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82

BERGEN

FORSIKRINGSKAPET LYSFORSIKRINGSSKAPET
VESTA HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Eches Færrehandel

NYGARDSGT. 19

Sommerstevnet . . .

(Forts. fra side 8)

sjon av egne dikt, alt satt inn i en klar historisk ramme av konservator Ragnar Pedersen, var en berikelse og opplevelse av de sjeldne.

Biskop Gran avsluttet møtet, og pekte her på, at den kultur som middelalderen fostret, til evig tid hadde satt sitt preg mange steder i Norges land. Og at grunnstenen til denne kultur i virkeligheten var kristendommens komme til Norge med den Helige Olav, hvis 950 års dødsdag nettopp faller neste år ved Olsok. Der skulle det bli mulig, sluttet biskopen,

«å vise, at vi katolikker for en gangs skyld kan være de fleste!»

SAR.

PAVEN ER ANTIKRIST MENER WISCONSIN-LUTHERANERE

I USA er det tre store lutherske kirkesamfunn og en rekke små. Et av de mindre og mest konservative er Wisconsin-Synoden. Denne kirken har 400 000 medlemmer og holder strengt på sin historiske lutherske identitet. I en reaksjon nylig på dialogen mellom katolikker og lutheranere kommenterer kirkesamfunnets offisielle blad, Northwestern Lutheran, at det fremdeles er et vedtatt dogme i denne kirken, at paven er Antikrist. Som støtte for dette siterer de reformasjonstidens kampskrift «De Schmalkadiske Artikler». *For Fattig og Rik*

LUCIE

EN FILM AV JAN ERIK DÜRING

HOVEDROLLER: INGER LISE RYPDAL
OG GØSTA EKMAN

PRODUKSJONS LAND: NORGE

«Lucie», etter Amalie Skrams roman, handler om en søt og pen sparkepikere fra en av Christianias mange dansehaller. Vi befinner oss ved århundreskiftet, og ennå er det fullt akseptert at herrer fra de bedre lag av folket kjøper tjenester av sparkepiker. Lucie har et forhold til advokat Gerner, en av spissene i det borgerlige samfunn. Ved list får Lucie ordnet det slik at hun blir gift med Gerner. Filmen handler om de menneskelige og sosiale kollisjoner som oppstår i det øyeblikk en kvinne av folket blandes med det bedre borgerskap. Filmen er et oppgjør med borgerlig dobbeltmoral, antikverte fordommer,

kvinnediskriminering og en gudsdyrkelse preget av forestillingen om Gud som mektig, ubøyelig dommer. For å si det kort, Amalie Skram hugger mot alt hva tiden rundt århundreskiftet stod for. I den forstand har filmversjonen opptrådt lojalt overfor originalmanuskriptet.

Skulle man sette fingeren på noe, så måtte det nettopp bli at Jan Erik Düring, som har laget filmen, ikke har maktet å sette budskapet inn i forhold til vår egen tid. Dette er og blir historie. Det er egentlig synd, for mye av Amalie Skrams budskap er like aktuelt i dag. Vi synes synd

Et vennlig ord er som en strålende vårsol.

Russisk ordspråk.

på Lucie, bevares, og også advokat Gerner, men det blir en utvendig medlidenhet. Disse menneskene angår oss egentlig ikke.

Men det finnes også positive momenter. Inger Lise Rypdal gjør en god jobb. Hun skaper en sjarmerende og varm Lucie, og leverer et fint og rutinert spill. Rutinert er også Gøsta Ekman i rollen som advokat Gerner. Filmen byr på endel sterke scener. Her er det overlatt lite til fantasien. Kanskje for lite, enkelte ganger. Men ellers er fotograferingen og filmens teknikk forøvrig på et solid nivå.

En ting som bør nevnes, er filmens musikk. Terje Rypdal er komponisten. Han er ikke akkurat kjent for å være tradisjonell i sin musikk. Men her passer den atonale musikken svært godt inn i helheten. Det gir filmen et sårt tiltrengt preg av tidløshet. Skulle bare ønske at dette preget var blitt ytterligere forsterket.

Men konklusjonen er grei nok. Dette er enda en norsk film som er bedre enn det vi tidligere har vært vant til. Det er riktignok grunn til å tvile på om mange vil sette i gang med de helt store refleksjonene etter å ha sett denne filmen, men noen er det kanskje. Men, filmen er verd et besøk, det er det ingen tvil om.

Christian Boe Astrup

St. Olav
et norsk
katolsk blad
med
internasjonale
nyheter

ST. OLAV
Katolsk tidsskrift for
religion og kultur

Medarbeidere:
Svend Aage Rasmussen,
ansv.
Gunnel Vallquist
Aage Haugen O.P.
Sidsel Skovsrud
Ester Mikalsen
Christian Boe Astrup
Ketil Ronessen

Redaksjonens adresse:
Akersveien 5, Oslo 1.
Tlf. 032/53 373.

Ekspedisjon og forlag:
Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16,
lørdag 9—14. Tlf. 20 72 48.

Abonnement (direkte eller gjennom postkontorene).
Kr. 70,— pr. år.
For halvår kr. 35,—.
Utlandet utenfor Skandinavia
kr. 80,— pr. år.
Annonser 10 dager før
utgivelsesdagen.
24 numre årlig.
Postgiro 24 46 780.